

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री विश्वम्भरप्रसाद श्रेष्ठ
माननीय न्यायाधीश श्री बमकुमार श्रेष्ठ
फैसला

मुद्दा नं.- ०७०-CR-०४९५

पूर्ण नारायण प्रजापतिको छोरी, काठमाडौं जिल्ला, काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं. ३० ज्याठामार्ग बस्ने निरु महर्जन प्रजापति ----- १ पुनरावेदक प्रतिवादी

विरुद्ध

हेरा महर्जनको नाति, तिर्थ महर्जनको छोरा, काठमाडौं जिल्ला, काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं. १८ किलागल बस्ने महेश महर्जन ----- १ प्रत्यर्थी वादी

मुद्दा नं.- ०७०-CR-१२९३

हेरा महर्जनको नाति, तिर्थ महर्जनको छोरा, काठमाडौं जिल्ला, काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं. १८ किलागल बस्ने महेश महर्जन ----- १ पुनरावेदक वादी

विरुद्ध

पूर्ण नारायण प्रजापतिको छोरी, काठमाडौं जिल्ला, काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं. ३० ज्याठामार्ग बस्ने निरु महर्जन प्रजापति ----- १ प्रत्यर्थी प्रतिवादी

मुद्दा:- सम्बन्ध विच्छेद।

सुरु फैसला गर्ने :-

काठमाडौं जिल्ला अदालत

माननीय न्यायाधीश श्री भोजराज अधिकारी

फैसला मिति :-

२०६९।१।२१

पुनरावेदन तहमा फैसला गर्ने :-

पुनरावेदन अदालत, पाटन

माननीय न्यायाधीश श्री टीकाबहादुर हमाल

माननीय न्यायाधीश श्री सत्यराज गुरुङ्ग

फैसला मिति :-

२०७०।०२।१३

साविक न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा ९ अनुसार दायर भई हाल प्रचलित न्याय प्रशासन ऐन, २०७३ को दफा ९ बमोजिम यसै अदालतको क्षेत्राधिकार भित्रको भई पेस हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यसप्रकार रहेको छ।

तथ्य खण्ड

१. विपक्षी निरु महर्जन प्रजापतिसँग हाम्रो जातीय परम्परा अनुसार मिति २०५५।११।२७ का दिन मागी विवाह भएको हो । विवाहको समयमा विपक्षीको कुनै असहमति रहेको जानकारी भएन । विवाहको कार्य सकिने वित्तिकै विपक्षी मसँग नबसी माइती घरमा बस्न जाने गर्न थालिन् । म पटकपटक निजको माइती घरमा गई आफ्नो घरमा लिई आउने गर्दथे, तर विपक्षी भने केही न केही वहाना बनाएर माइती घरमा नै जाने गर्दथिन् । यसरी समय वित्दै जाँदा विपक्षी गर्भवती भई २०५८।४।१८ मा छोरा मंजिलको जन्म भयो । पत्नी सुत्केरीबाट उम्केको महिना दिन बिना नपाउँदै नाबालक छोरालाई लिई माइती गइन । धेरै दिनसम्म पनि विपक्षी आफ्नो घरमा आइनन् । विपक्षीको माइती घरमा गई माइती पट्टिका मानिससमेत राखी विपक्षीलाई सम्झाई घर पठाइदिनु पर्यो भने पश्चात सबै जनाले विपक्षीलाई सम्झाई बुझाई २०६० साल वैशाख महिनामा मेरो साथ लगाई पठाइदिनु भयो । तर निज विपक्षीले घरमा आइसकेपछि निजलाई मैले विवाहमा किनी दिएका सुनका गरगहनाहरू माइती घरमा ओसारन थालेपछि निजलाई मैले के गरेको भनी सम्झाउँदा अब म तिमीसँग बस्न सकिदैन । म तिम्रो घरमा पनि आउँदिन मेरो बाहिर आफ्नै संसार छ भनी मिति २०६२।२।१६ बाट घर छाडी गएकी हुन् । सो समयबाट आजसम्म मेरो मञ्जुरी विना मलाई छाडी विपक्षी अन्यत्र बाहिर बसेकी हुँदा निज विपक्षीसँग सम्बन्ध विच्छेद गर्न मिल्ने रायसहित काठमाडौं जिल्ला अदालतका नाममा यो निवेदन पठाई पाउँ भन्नेसमेत व्यहोराको वादी महेश महर्जनले काठमाडौं महानगरपालिकाको कार्यालयमा मिति २०६६।४।६ मा दिएको निवेदन पत्र ।
२. विपक्षी र मेरो बीचमा मागी विवाह भएको हो । हामी दुईबाट छोरा 'मन्जिलको जायजन्म भए पश्चात हाम्रो दाम्पत्य जीवन राम्रै चलिरहेको र म कहिले घरमा र कहिले माइतीमा आउने जाने गरिरहेको थिएँ । विपक्षी श्रीमान र सासुको व्यवहारमा परिवर्तन आउन थाली विपक्षी पतिले मलाई सानोतिनो कुरामा पनि किचलो गर्न थाल्नु भई मलाई यातना दिन थाली नाबालक छोरालाई समेत हेला गरी विपक्षी पति समेतले कुट्ने समेतका कार्य गरी यातना दिँदै आउनु भएकाले विपक्षी स्वयंले मलाई माइती घरमा लगी छोडी आएकोमा विपक्षी पति मलाई लिन नआएको हुँदा म अहिले पनि माइती घरमै बसी आएकी छु । मैले ८ वर्षको नाबालक छोरालाई माइतीकै सहारामा पठाउने काम गर्दै आइरहेकी छु । विपक्षी पतिले निवेदनमा लगाउनु भएका आरोपहरू निराधार भएको हुँदा विपक्षीसँगको लोग्ने स्वास्नीको सम्बन्ध कायमै राखी विपक्षीको निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्नेसमेत व्यहोराको प्रतिवादीले काठमाडौं महानगरपालिकाको कार्यालयमा दिएको प्रतिउत्तर पत्र ।

३. वादी प्रतिवादी बीच मेलमिलाप गरी पूर्ववत सम्बन्ध सुमधुर राखी राख्न कैयन पटक छलफल वार्ता गराउँदा समेत मेलमिलाप हुन सकेन । पटक-पटक एकल तथा संयुक्त रुपमा छलफल गरी मेलमिलाप गराउन प्रयास गर्दा सफल नभएको कारण कानूनले यस कार्यालयलाई तोकेको जिम्मेवारी पूरा गर्न गराउन नसकेको हुँदा सोही व्यहोरा खुलाई पक्षहरुलाई तारेख तोकी सक्कलै मिसिल काठमाडौं जिल्ला अदालतमा पठाइदिनु भन्ने व्यहोराको काठमाडौं महानगरपालिकाबाट मिति २०६७।५।१४ मा भएको आदेश ।
४. काठमाडौं महानगरपालिका कार्यालयको च.नं. २१३ मिति २०६७।६।१८ को पत्रसाथ प्रस्तुत मुद्दाको सक्कलै मिसिल शुरू अदालतमा प्राप्त हुन आई प्रस्तुत मुद्दामा वादीले उक्त काठमाडौं महानगरपालिकाको कार्यालयमा दिएको निवेदनबमोजिम नै सम्बन्ध विच्छेद गरी पाउँ भनी शुरू काठमाडौं जिल्ला अदालतमा आई दिएको निवेदन मिसिल संलग्न रहेको ।
५. मैले सम्पूर्ण कुराको व्यहोरा खुलाई निवेदन पेश गरेको छु । सबै व्यहोरा निवेदनमा नै उल्लेख छ र निवेदन दावीबमोजिम लोग्ने स्वास्नीको सम्बन्ध विच्छेद गरी पाउँ भन्नेसमेत व्यहोराको महेश महर्जनले शुरू अदालतमा गरेको बयान ।
६. विपक्षीसँग नगरपालिका, म र मेरो परिवार समेतको प्रयासबाट मिलीजुली लोग्ने स्वास्नी भई जीवनयापन गर्न पटक-पटक कोशिस गर्दा समेत विपक्षीले वास्ता नगर्नु भएबाट अब विपक्षीसँग पति पत्नी भई जीवनयापन गर्ने नसक्ने महसुस भएकोले म निरु महर्जन प्रजापति पनि विपक्षीसँग सम्बन्ध विच्छेद गर्न चाहन्छु भन्नेसमेत व्यहोराको प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापतिले शुरू अदालतमा गरेको बयान ।
७. प्रस्तुत मुद्दामा वादी प्रतिवादी जिम्मामा रहेको श्रीसम्पत्तिको तायदाती फाँटवारी लिनु भन्ने व्यहोराको शुरू अदालतबाट भएको आदेशानुसार प्रतिवादीबाट मिति २०६८।४।१७ मा र वादीबाट मिति २०६८।४।१९ मा पेश हुन आएको तायदाती फाँटवारी मिसिल संलग्न रहेको ।
८. प्रतिवादीबाट मिति २०६८।६।८ मा शुरू अदालतमा तायदाती फाँटवारीका सम्बन्धमा पेश गरेको उजुरी निवेदन मिसिल संलग्न रहेको ।
९. वादी महेश महर्जन र प्रतिवादी निरु महर्जनको बीचमा कायम रहेको लोग्ने स्वास्नीको सम्बन्ध विच्छेद हुने र वादी प्रतिवादी समेतका ५ अंशियार कायम भएको हुँदा प्रस्तुत मुद्दामा मिति २०६८।३।१६ को आदेशानुसार वादी प्रतिवादीबाट पेश भएको तायदाती फाँटवारीको ऋण धन समेतलाई ५ भाग गरी उक्त ५ भागको १ भाग अंश प्रतिवादी

निरु महर्जनले वादीबाट अंशसमेत छुट्याई लिन पाउने ठहर्छ भन्ने शुरू काठमाडौं जिल्ला अदालतको मिति २०६९।१।२१ को फैसला ।

१०. माना चामलको निवेदन सम्बन्ध विच्छेदको साथमा दर्ता गरी सो मुद्दामा धेरै आदेशहरु भएको छ। सो सम्बन्धमा मैले यी वादीको आयस्रोत खुल्ने गरी कागजसमेत गरी दिएको छ । सो सम्बन्धमा केही नबोलिएको र नाता कायम तथा तायदाती माग भैसकेपछि हुँदै नभएका व्यक्तिहरुलाई नाता कायम गरी अंशियार कायम गरी फैसला गरिएको छ । म मिति २०६२।२।१६ देखि माइतीमा बसी आएको कुरालाई वादीले सम्बन्ध विच्छेदको निवेदन दिँदा स्वीकार गरिसकेको अवस्थामा मिति २०६४।१।२ मा रविन्द्रकुमार अमात्यसँग रु. ३५,००,०००।- ऋणसमेत वण्डा लाग्ने ठहरी भएको फैसला बदर गरी तीन अंशियार कायम गरी म प्रतिवादी समेत नरहेको अवस्थामा लिएको ऋण वण्डा लाग्ने गरी फैसला गरी पाउँ भन्ने प्रतिवादीले निरु महर्जन प्रजापतिले पुनरावेदन अदालत पाटनमा पेश गरेको पुनरावेदन जिकिर ।
११. यसमा माना चामलको दावी भैरहेको स्थितिमा सो बारे केही नबोली भएको काठमाडौं जिल्ला अदालतको मिति २०६९।१।२१ को फैसला प्रमाण मूल्यांकनको रोहमा फरक पर्न सक्ने देखिँदा मुलुकी ऐन, अ.बं. २०२ नं. तथा पुनरावेदन अदालत निमयावली, २०४८ को नियम ४७ बमोजिम प्रत्यर्थी झिकाई आएपछि नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने पुनरावेदन अदालत पाटनको आदेश ।
१२. प्रत्यर्थी महेश महर्जनको जेठी श्रीमती यी पुनरावेदक निरु महर्जन प्रजापति र निज तर्फको छोरा मंजिल महर्जन एवं कान्छी श्रीमती निरु प्रजापतिसमेत ४ अंशियार कायम गर्नुपर्नेमा मानो छट्टिएको मितिपछि जन्मेको कान्छी श्रीमती निरु प्रजापति तर्फको छोरा नमन महर्जनलाई समेत अंशियार कायम गरिएको हदसम्म र यी पुनरावेदिकाले नखाएको ऋणको हकमा समेत निजलाई ऋण वण्डा लाग्ने गरी भएको शुरू काठमाडौं जिल्ला अदालतको मिति २०६९।१।२१ को फैसला मिलेको नदेखिँदा केही उल्टी गरी तायदाती फाँटवारीमा देखाइएको सम्पत्तिबाट यी पुनरावेदिकाले ४ खण्डको १ खण्ड अंश पाउने ठहर्छ भन्ने पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०७०।२।१३ को फैसला ।
१३. म पुनरावेदक महेश महर्जनउपर कान्छी श्रीमती निरु प्रजापतिले दायर गरेको नाता कायम मुद्दामा मिति २०६९।१।२१ मा काठमाडौं जिल्ला अदालतबाट नाता कायम हुने ठहर्न्याई फैसला भएको छ । जसबाट कान्छी श्रीमती निरु प्रजापति, निजबाट जन्मेका छोरा नमन महर्जन, म पुनरावेदक महेश महर्जन, प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापति र निजबाट

जन्मेका छोरा मंजिल महर्जनसमेत गरी ५ अंशियार भएको कुरामा विवादै छैन । मुलुकी ऐन, अंश वण्डाको ११ नं. ले पछि ल्याए जन्मेकाले अघि अंश लिई पर सरेका संग अंशमा दैया गर्न पाउँदैन भनी स्पष्ट रुपमा व्यवस्था गरेको छ । प्रस्तुत मुद्दाको अन्तिम टुंगो नलागेको अवस्थामा छोरा नमन महर्जनलाई मानो छुट्टिएपछि जन्मेको हुँदा अंशियार कायम गर्न मिल्ने देखिदैन भनी ग्रहण गरिएको आधार उक्त अंश वण्डाको महलको ११ नं. को विपरीत भई उक्त फैसला त्रुटिपूर्ण छ । साथै फैसलामा ने.का.प. २०६८ अंक ११ नि.नं. ८७१३ को नजीरलाई पनि आधारको रुपमा लिइएको छ । उक्त नजीरमा उल्लिखित मुद्दाको तथ्य हेर्दा अदालतबाट अन्तिम रुपमा स्थापित भैसकेको तथ्यलाई फैसला कार्यान्वयनको क्रममा बाधा अड्चन उत्पन्न गराउने प्रयोजनार्थ रिट क्षेत्राधिकारमा प्रवेश गरी आएको अवस्था छ । तर यस मुद्दामा अन्तिम फैसला भई अंशियार संख्या स्थापित भएको अवस्था होइन । शुरु तहबाटै ५ अंशियार कायम भएको अवस्था हो । सर्वोच्च अदालतबाट ने.का.प. २०४४, अंक ६, नि.नं. ३११६ मा “मानो छुट्टिनु र अंश लिई बेगल बस्ने एउटै कुरा नभई अलग अलग विषय वस्तु हुन् । तसर्थ मुद्दा पर्दैको अवस्थामा वादीहरूको जन्म भएको र अंश लिई बेगल बसिसकेको भन्ने ठहर नभई सकेको अवस्थामा समेत मुलुकी ऐन, अंशवण्डाको १ र २ नं. बमोजिम आफ्नो अंश भाग पाउनु पर्ने” भनी सिद्धान्त प्रतिपादन भएको छ । रबिन्द्र कुमार अमात्यबाट लिएको ऋणउपर लेनदेन मुद्दा परी काठमाडौं जिल्ला अदालतबाट सांवा र ब्याज भराई पाउने ठहर भई फैसला भएकोमा उक्त फैसलालाई असर पर्ने गरी ऋण वास्तविक होइन भन्ने जस्ता आधारहिन बुँदा उल्लेख गरी बिपक्षीले ऋण तिर्न नपर्ने अर्थ गरी गरिएको फैसलामा प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा ३, ५४ तथा मुलुकी ऐन, अ.बं. १८४क र १८५ नं. को त्रुटि भएको छ । मुलुकी ऐन, दण्ड सजायको २६ नं. तथा यस अदालतबाट ने.का.प. २०२५, नि.नं. ३९६ मा प्रकाशित नजीरले *धन खाने १२ वर्षदेखि माथिको मानो नछुट्टी सगै बसेकाको अंशसमेत जायजात गर्नुपर्ने* भनी स्पष्ट गरिसकेको अवस्था छ । घर व्यवहार चलाउनका लागि ऋण लिएको भन्ने उक्त लिखत तमसुकमा प्रष्ट उल्लेख भएकै छ । मेरो सम्पति भन्दा ऋण बढी हुनु, कान्छी श्रीमती विवाह गर्नु, छोराछोरी जन्माउनु जस्ता म पुनरावेदकको व्यवहारिक मानवीय बाध्यताहरूलाई बिचार मनन नगरी फैसला भएको छ । कानूनबमोजिम ऋण ब्यहोर्नु पर्ने दायित्व भएका अंशियारहरूका लागि उक्त परिस्थिति देखियो भन्दैमा ऋण तिर्नु नपर्ने गरी कानूनले कदापी उन्मुक्ति दिन सक्तैन । माथि उल्लेखित आधार प्रमाणका आधारमा उक्त पुनरावेदन अदालत पाटनबाट मिति २०७०।२।१३ मा अंशियार संख्या घटाई यी बिपक्षीलाई ऋण वण्डा नलगाई गरिएको

फैसला बिलकुलै गलत एवं त्रुटिपूर्ण हुँदा सो हदसम्म उल्टी गरी न्याय पाउँ भन्ने पुनरावेदक वादी महेश महर्जनले यस अदालतमा पेश गरेको पुनरावेदन ।

१४. विपक्षी वादीले विना कारण कुटपिट एवं दुर्व्यवहार गरेको कारण म मिति २०६२।२।१६ देखि छोरा मंजिल महर्जनलाई लिई माइती घरमा गई बसेको सो दिनदेखि कहिल्यै पनि पति महेश महर्जनको घर फर्केर गएको छैन । सो तथ्यलाई विपक्षी वादीले काठमाडौं महानगरपालिकामा दिएको निवेदनपत्रमा समेत स्वीकार गरेका छन् । यसरी वादी र प्रतिवादीबीच मिति २०६२।२।१६ मा मानो छुट्टिएको कुरामा मतैक्यता भएतापनि अदालतबाट सो मितिलाई स्वीकार गरिएको छैन । काठमाडौं जिल्ला अदालतले फिराद दायर भएको दिनलाई अर्थात् मिति २०६७।६।१८ लाई मानो छुट्टिएको मिति कायम गरी भएको आदेश बदर गरी पाउन पुनरावेदन अदालत पाटनमा अ.वं.१७ नं. वमोजिम निवेदन दर्ता गरेकोमा सो निवेदन उपर काठमाडौं जिल्ला अदालतले कैफियत प्रतिवेदन नदिइकनै मिति २०६९।१।२१ मा फैसला गरी उक्त अ.वं.१७ नं. को निवेदन निष्प्रयोन र निरर्थक भै खारेज गरियो । अर्कोतिर पुनरावेदन अदालत पाटनले फिराद परेको अधिल्लो दिनलाई अर्थात् मिति २०६७।६।१७ को दिनलाई मानो छुट्टिएको मिति कायम गरी दुइ अदालतबाट फरक फरक मितिलाई मानो छुट्टिएको मिति कायम गरी फैसला भएको छ । त्यसैगरी, म प्रतिवादी पुनरावेदिकालाई निरु प्रजापति महेश महर्जनको कान्छी श्रीमती भएको भन्ने तथ्य पनि थाहा छैन । मलाई सोको सुनवाइको मौकासमेत नदिई प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्त विपरीत त्रुटिपूर्ण तथा अन्यायपूर्ण फैसलाहरू भएका रहेछन् । निज निरु प्रजापति बनेपावाली एकाएक अंशियार कायम हुन गएको छिन् । जवकी विपक्षी निरु प्रजापति यस मुद्दाका वादी, प्रतिवादी वा अ.वं. १३९ नं. वमोजिम झिकाएको कुनै पनि अवस्थाको व्यक्ति नभएकोले निजलाई अंशियार कायम गर्न मिल्दैन । यदि निज बनेपावाली निरु प्रजापतिलाई अंशियार नै मान्ने हो भने पनि निजसँग सगोलको संपत्तिको तायदाती माग नगरिएको हुँदा अंशवण्डाको २ नं. तथा प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा ६(क) को त्रुटि गरी फैसला भएको छ । निज बनेपावाली निरु प्रजापतिको नाता कायम मुद्दा र रविन्द्र कुमार अमात्यको कपाली तमसुक वमोजिम रुपैयाँ दिलाई पाउँ भन्ने मुद्दाहरू म प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापतिलाई निरअंशी बनाउने तथा पैत्रिक अंश घटाउने षड्यन्त्रबाट प्रेरित भई दायर भएका हुन् । नाता कायम मुद्दामा भएको मिति २०६९।१।२१ को फैसलाबाट मात्र निरु प्रजापति कान्छी श्रीमती कायम भएकोले मानो छुट्टिएपछि अर्थात् मिति २०६७।६।१८ पछि मात्र नाता कायम भएकी निज बनेपावाली निरु प्रजापति एकासगोलको अंशियार नभएकोले निजले अंश पाउनु पर्ने

होइन । विपक्षी महेश महर्जनको कान्छी श्रीमती निरु प्रजापतिको रविन्द्र तिमिल्सिनासँग २०६१ सालमा प्रेम विवाह भई निजहरुबाट एक छोरी एलिना (रिना/रिभा) तिमिल्सिनाको जायजन्म भएको र रविन्द्र तिमिल्सिनासँग निज निरु प्रजापतिको सम्बन्ध विच्छेद पनि नभएको अवस्थामा तथ्य ढाँटी झुठा मुद्दा सिर्जना गरी नाता कायम मुद्दा दिएकी हुँदा निज बनेपावाली निरु प्रजापतिलाई कानूनबमोजिम सजाय हुनुपर्छ । अतः पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०७०।२।१३ फैसला बदर गरी ३ अंशियार कायम गरी ३ भागको १ भाग अंश विपक्षी वादीबाट दिलाई भराई न्याय इन्साफ गरी पाउँ भन्ने पुनरावेदक प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापतिले यस अदालतमा पेश गरेको पुनरावेदन ।

१५. यसमा वादी प्रतिवादी दुबै तर्फबाट परेका पुनरावेदनहरू मुलुकी ऐन, अ. वं. २०२ नं. प्रयोजनार्थ परस्पर एक आपसमा सुनाई नियमानुसार पेस गर्नु भन्ने यस अदालतको मिति २०७४।१।२५ को आदेश ।
१६. यसमा प्रमाणको नाता कायम मुद्दाको मिसिलबाट अंशियार देखिएका अंशियारहरूको समेत अंश भाग कायम गरी फैसला भएको देखिएको तर निज अंशियारहरू वादीको कान्छी श्रीमती निरु प्रजापति र निज तर्फका छोरा नमन महर्जनलाई बुझेको नदेखिँदा निजहरूको वतन पुनरावेदक वादी महेश महर्जनलाई खुलाउन लगाई निजहरूलाई मुलुकी ऐन, अ.वं. १३९ नं. बमोजिम बुझी नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने मिति २०७५।४।२७ को आदेश ।
१७. पुनरावेदक महेश महर्जन र जेठी श्रीमती निरु महर्जन प्रजापतिबीच सम्बन्ध विच्छेद भैसकेपछि म निरु प्रजापति र महेश महर्जनबीच मिति २०६७।६।७ मा विवाह भएको हो । मेरो तर्फबाट मिति २०६८।६।२८ मा नमन महर्जनको जन्म भएको हो । महेश महर्जन, निरु महर्जन प्रजापति, मंजिल महर्जन, म कान्छि श्रीमती निरु प्रजापति र मेरो छोरा नमन महर्जन गरी हामीहरू पाँच अंशियार छौं । घर बनाउन ऋण लिएको रहेछ । सो ऋण मैले विवाह गर्नुभन्दा पहिला लिएकोले म र मेरो छोरा ले तिर्नुपर्ने होइन । मेरो छोराको अंश मार्ने नियत विपक्षीको हुँदा मेरो छोरा नमन महर्जनको संरक्षक म भएकोले निजको नाउँको अंशभागसमेत मेरो नाउँमा हुने गरी फैसला गरी पाउँ भन्ने व्यहोराको नमन महर्जनको संरक्षकसमेत भै आफ्नो हकमा समेत निरु प्रजापतिले यस अदालतमा गरेको मिति २०७५।६।१ को वयान ।

ठहर खण्ड

१८. नियमबमोजिम पेशी सूचीमा चढी यस इजलाससमक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदन सहितका मिसिलसंलग्न कागजातहरूको अध्ययन गरी पुनरावेदक प्रतिवादी निरु

महर्जन प्रजापतिका तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ता श्री जुजुकाजी महर्जनले यी पुनरावेदक २०६२।२।१६ देखि माइतीमा गई बसेको तथ्य वादीले नै स्वीकार गरेकाले मानो छुट्टिएको मितिमा विवाद नहुँदा नहुँदै पनि पुनरावेदन अदालत, पाटनबाट मिति २०६७।६।१८ लाई मानो छुट्टिएको मिति कायम गरेको फैसला मिलेको छैन । साविक मुलुकी ऐन, अंशवण्डा महलको ११ नं. तथा हाल प्रचलित मुलुकी देवानी संहिता, २०७४ को दफा २१० ले पछि विवाह गरेकी पत्नीबाट जन्मेका छोरा छोरीले बाबुको अंश भागबाट मात्र अंश पाउने भनी व्यवस्था गरेको छ । महेश प्रजापतिको कान्छी श्रीमती निरु प्रजापतिसँग मानो छुट्टिएको मिति पश्चात विवाह भएको हुँदा निज निरु प्रजापति र निजको छोरा नमन प्रजापति अंशियार होइनन् । अतः कान्छी निरु प्रजापति समेतलाई अंशियार कायम गरी ४ अंशियारमा अंशवण्डा हुने ठहराई भएको पुनरावेदन अदालत, पाटनको फैसला नमिलेको हुँदा सो फैसला उल्टी गरी वादी तथा प्रतिवादी ३ अंशियारहरू मात्र भएकाले सोहीबमोजिम सम्पूर्ण सम्पत्तिहरू ३ अंशियारहरूमा वण्डा हुने गरी फैसला गरी पाउँ भनी गर्नु भएको बहस जिकिरसमेत सुनियो ।

१९. पुनरावेदक वादी महेश महर्जनका तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ता श्री मोतीलाल गौतमले प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापतिले मिति २०६२।२।१६ मा घर छाडेको भनी सोही मितिलाई मानो छुट्टिएको मिति कायम गर्नुपर्ने भनी प्रतिवादीको तर्फबाट दावी लिइएको छ । तर प्रस्तुत सम्बन्ध विच्छेद मुद्दाको लागि मेरो पक्ष महेश महर्जनले मिति २०६६।४।६ मा काठमाडौं महानगरपालिकामा निवेदन दिएको र त्यहाँ दुवै पक्षबीच मिलाप हुन नसकेको कारण काठमाडौं जिल्ला अदालतमा मिति २०६७।६।१८ मा फिराद परेको हो । अतः फिराद परेको अघिल्लो दिन अर्थात मिति २०६७।६।१७ लाई मानो छुट्टिएको मिति कायम गरी भएको फैसलालाई अन्यथा भन्नु तर्कसंगत हुँदैन । मेरो पक्ष महेश महर्जनको कान्छी श्रीमती निरु प्रजापतिसँग मानो छुट्टिएको मितिभन्दा अगाडि नै विवाह भएको हो । ने.का.प. २०४४, अङ्क ६, नि.नं. ३११६ मा प्रकाशित नजिरमा मुद्दा पर्दैको अवस्थामा जन्म भएको अवस्थामा आफ्नो अंश भाग पाउने भनी सिद्धान्त प्रतिपादन भएको छ । त्यसैले निज कान्छी श्रीमती निरु प्रजापतिलाई अंशियार कायम गरेको भएतापनि निजको छोरा नमन महर्जनलाई अंशियार कायम नगरी भएको पुनरावेदन अदालतको फैसलाले निज नावालक छोरा नमन महर्जनलाई अन्याय भएको छ । लेनदेन मुद्दाबाट तिर्नुपर्ने ठहर भएको सगोलको ऋण सबै अंशियारहरूमा वण्डा हुनुपर्नेमा प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापतिलाई उक्त ऋण वण्डा नहुने भनी भएको फैसला

मिलेको छैन । अतः ५ अंशियार कायम गरी सगोलको ऋण पनि सबै अंशियारहरुले व्यहोर्नुपर्ने गरी न्याय इन्साफ गरिपाउँ भनी गर्नु भएको बहससमेत सुनियो ।

२०. उपर्युक्त बहस जिकिरसमेत सुनी प्रस्तुत मुद्दामा तत्कालीन पुनरावेदन अदालत, पाटनबाट मिति २०७०।०२।१३ मा भएको फैसला मिलेको छ वा छैन? पुनरावेदक वादी महेश महर्जन र प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापतिको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्छ वा सक्दैन? भन्ने सम्बन्धमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो ।

२१. निर्णय तर्फ विचार गर्दा विपक्षी निरु महर्जन प्रजापति नावालक छोरा मंजिल महर्जनलाई समेत लिई २०६२ सालमा मंजुरी बिना घरछोडी माइती गई बसेकी हुँदा निज विपक्षीसँग सम्बन्ध विच्छेद गरी पाउँ भन्ने व्यहोराको वादी महेश महर्जनको फिराद दावी भएकोमा वादी र प्रतिवादीका बीचमा रहेको लोग्ने स्वास्नीको नाता सम्बन्ध विच्छेद हुने र वादी प्रतिवादीबाट पेश भएको तायदाती फाँटवारीको ऋण धन समेतलाई ५ भाग गरी उक्त ५ भागको १ भाग अंश प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापतिले वादीबाट अंशसमेत छुट्ट्याई लिन पाउने ठहर्न्याई शुरू काठमाडौं जिल्ला अदालतबाट भएको फैसलाउपर चित्त नबुझाई प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापतिको तर्फबाट पुनरावेदन अदालत पाटनमा पुनरावेदन परेको रहेछ । मानो छट्टिएको मितिपछि जन्मेको कान्छी श्रीमती निरु प्रजापति तर्फको छोरा नमन महर्जनलाई समेत अंशियार कायम गरी र पुनरावेदकले नखाएको ऋणको हकमा समेत निजलाई ऋण वण्डा लाग्ने गरी भएको शुरू काठमाडौं जिल्ला अदालतको फैसला केही उल्टी भई पुनरावेदक निरु महर्जन प्रजापतिले ४ खण्डको १ खण्ड अंश पाउने ठहर्छ भन्ने पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०७०।२।१३ को फैसलाउपर चित्त नबुझाई वादी महेश महर्जन तथा प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापतिको तर्फबाट यस अदालतमा पुनरावेदन परी निर्णयार्थ पेश हुन आएको पाइयो ।

२२. वादी महेश महर्जन र प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापतिबीच कायम रहेको लोग्ने स्वास्नीको सम्बन्ध विच्छेद हुने ठहरी भएको पुनरावेदन अदालत पाटनको फैसलामा सो हदसम्म दुवै पक्षले स्वीकार गरी दुवै पक्षको पुनरावेदन जिकिर नरहेकोले निजहरुका बीचमा कायम रहेको लोग्ने स्वास्नीको सम्बन्ध विच्छेद हुने ठहर अन्तिम भई सोतर्फ प्रस्तुत पुनरावेदनको रोहबाट थप विचार गरिरहन पर्ने देखिएन ।

२३. कान्छी श्रीमती निरु प्रजापति र छोरा नमन महर्जन समेतलाई अंशियार कायम गरी जम्मा ५ अंशियारहरुमा सम्पत्तिको वण्डा लाग्ने गरी र घर व्यवहार चलाउनका लागि लिएको ऋण पनि सबै अंशियारहरुले व्यहोर्नुपर्ने गरी फैसला गरिपाउँ भनी पुनरावेदक वादी महेश

महर्जनको मुख्य पुनरावेदन जिकिर रहेको छ । त्यस्तै, मिति २०६२।२।१६ को मितिलाई मानो छुट्टिएको मिति कायम गरी सो मितिभन्दा पछि कान्छी श्रीमती कायम भएकी निरु प्रजापति एवं निजको छोरा नमन महर्जन अंशियारहरु नभएकोले जम्मा ३ अंशियारहरुमा मात्र सम्पत्ति अंशवण्डा गरी पाउँ भनी पुनरावेदक प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापतिले पुनरावेदन जिकिर लिएको देखिन्छ । अतः वादी तथा प्रतिवादीबीच मानो छुट्टिएको मिति, अंशियार संख्या र ऋण वण्डा सम्बन्धमा आआफ्नो दावी जिकिर रहेको देखिँदा सोही विषयहरुमा सिमित रही विवेचना गर्नुपर्ने हुन आयो ।

२४. सर्वप्रथम मानो छुट्टिएको मिति सम्बन्धमा हेर्दा, प्रस्तुत सम्बन्ध विच्छेदको फिराद परेको मितिको अघिल्लो दिन अर्थात मिति २०६७।६।१७ लाई मानो छुट्टिएको मिति कायम गरी शुरु काठमाण्डौ जिल्ला अदालत तथा पुनरावेदन अदालत पाटनबाट समेत फैसला भएको छ । मिति २०६२।२।१६ देखि प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापति माइतीमा गई बसी आएकोले सोही मिति २०६२।२।१६ लाई नै मानो छुट्टिएको मिति कायम गर्नुपर्ने भन्ने पुनरावेदक वादी महेश महर्जनको पुनरावेदन जिकिर रहेको छ । यस सन्दर्भमा साविक मुलुकी ऐन, रजिष्ट्रेशनको महलको १ नं. ले मानो छुट्टिएको लिखत पारित भएको नै हुनुपर्ने भनी अनिवार्य व्यवस्था गरेको छ । सो रजिष्ट्रेशनको महलको १ नं. बमोजिम लिखत पारित गरी मानो छुट्टिएको भन्ने पुनरावेदक वादी महेश महर्जनले प्रमाण दिन सकेका छैनन् । मानो छुट्टिएको मितिमा विवाद आएको अवस्थामा फिराद परेको मितिको अघिल्लो दिनलाई नै मानो छुट्टिएको मिति कायम हुने भन्ने न्यायीक अभ्यास रहदै आएको छ । पुनरावेदक प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापति कहिले माइती कहिले घर आई बस्ने गरेको भन्ने तथ्य पनि खुल्न आएको छ । यस स्थितिमा फिरादमा उल्लेख भएको मितिदेखि माइती बस्दै आएको कुनै प्रष्ट प्रमाणबाट पुष्टि नभएको हुँदा सो मिति २०६२।२।१६ लाई मानो छुट्टिएको मिति कायम गर्न मिल्ने कानूनसंगत आधार देखिन आएन । अतः यी प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापति माइतीमा गई बसेको भन्ने कारणले मात्र मानो छुट्टिएको मान्न नमिल्ने हुँदा फिराद परेको अघिल्लो दिन अर्थात मिति २०६७।६।१७ लाई मानो छुट्टिएको मिति कायम गर्ने गरी भएको पुनरावेदन अदालत पाटनको फैसलालाई अन्यथा भन्न मिल्ने ।

२५. अब, अंशियार संख्या सम्बन्धमा हेर्दा, वादी महेश महर्जन र प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापति तथा निज निरु महर्जन प्रजापति तर्फको छोरा मंजिल महर्जन ३ अंशियार भएकोमा कुनै विवाद छैन । यी वादी महेश महर्जनले प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापतिसँग लग्ने स्वास्नीको सम्बन्ध विच्छेद गरी पाउँ भनी दिएको मुद्दा चलिरहेकै अवस्थामा निरु प्रजापतिले यी

महेश महर्जनसँग मिति २०६७।६।७ मा गुह्यश्वेरी मन्दिरमा गई पति पत्नीको रुपमा टिका लगाएको भएतापनि घरमा भित्र्याउन नमानेकोले निज महेश महर्जनसँग लोग्ने स्वास्नीको नाता कायम गरी पाउँ भनी मिति २०६७।१२।११ मा नाता कायम मुद्दाको फिराद दायर गरेको प्रस्तुत मुद्दा साथै रहेको उक्त २०६७ सालको दु.फौ.नं. २९७४ को नाता कायम मुद्दाको मिसिल अध्ययनबाट देखिन्छ । सो नाता कायम मुद्दामा शुरु जिल्ला अदालतबाट महेश महर्जन र निरु प्रजापतिबीच नाता कायम हुने ठहरी मिति २०६९।१।२१ मा फैसला भएको देखिन्छ । उक्त नाता कायम मुद्दा अन्तिम भई बसेको पनि देखिन्छ । यसरी वादी महेश महेश महर्जनको मिति २०६७।६।७ मा निरु प्रजापतिसँग विवाह भएको र निजहरुबीच श्रीमान श्रीमतीको नाता कायम हुने ठहरी फैसलासमेत भएको अवस्था छ । अर्थात् प्रस्तुत फिराद दायर हुनु अघि नै कान्छी श्रीमती निरु प्रजापतिको यी वादी महेश महर्जनसँग विवाह भैसकेको देखियो । यस्तो अवस्थामा निज कान्छी श्रीमतीलाई पनि अंशियार कायम गर्ने गरी पुनरावेदन अदालत पाटनबाट फैसला भएकोमा सो हदसम्म उक्त फैसला मिलेकै छ ।

२६. अब, महेश महर्जनको कान्छी श्रीमती निरु प्रजापतिको तर्फबाट जन्मेको छोरा नमन महर्जनको सम्बन्धमा हेर्दा निज नमन महर्जनको मिति २०६८।६।२८ मा जन्म भएको कुरा मिसिल संलग्न रहेको निजको जन्मदर्ता प्रमाणपत्रबाट खुल्न आएको छ । पुनरावेदन अदालत पाटनबाट विवाद पर्दापदैँ मानो छुट्टिएको मितिपछि गर्भ रही जन्मेको बच्चालाई अंशियार कायम गर्नु न्यायसंगत नहुने भनी यी नमन प्रजापतिलाई अंशियार कायम नगर्ने गरी फैसला भएको रहेछ । वादी महेश महर्जनको कान्छी श्रीमती निरु प्रजापतिले महेश महर्जनसँग नाता कायम गरिपाउन दिएको मुद्दाको फिरादमा नै आफू ३ महिनाको गर्भवती रहेको भनी उल्लेख गरेकी छिन् । त्यसपछि सो नाता कायम मुद्दा काठमाडौँ जिल्ला अदालतमा विचाराधीन रहेकै अवस्थामा निज नमन महर्जनको जन्म भएको देखिन्छ ।

२७. यसै सन्दर्भमा पुनरावेदक वादी पृथ्वीराज सिग्देलसमेत र प्रत्यर्थी प्रतिवादी वैजु शर्मासमेत भएको तायदाती फैसला बदर अंश मुद्दामा ने.का.प. २०४४, अङ्क ६, नि.नं. ३११६ मा प्रकाशित नजिरमा “मुद्दा पर्दैँको अवस्थामा वादीहरूको जन्म भएको र अंश लिई बेगल बसिसकेको भन्ने ठहर नभई सकेको अवस्थामा समेत मुलुकी ऐन अंश बण्डाको १ र २ नं. बमोजिम आफ्नो अंश भाग पाउनु पर्ने” भनी व्याख्या भएको छ ।

२८. प्रस्तुत मुद्दामा जेठी श्रीमती निरु महर्जन प्रजापतिसँग मानो छुट्टिएको मिति २०६७।६।१७ भन्दा अघि नै कान्छी श्रीमती निरु प्रजापतिको वादी महेश महर्जनसँग विवाह भएको छ । तर नाता सम्बन्धमा विवाद भएपछि निज कान्छी श्रीमती निरु

प्रजापतिले यी वादी महेश महर्जनलाई नाता कायम मुद्दा दिएको र सो मुद्दाको फिरादमा नै आफू ३ महिनाको गर्भवती भएको तथ्य पनि खुलाएको अवस्था छ । नाता कायम मुद्दा विचाराधीन रहेको अवस्थामा नमन महर्जनको जन्म भएको छ । सो तथ्य उक्त नाता कायम मुद्दाको फैसलाले पनि बोलेको अवस्था छ । यस्तो अवस्थामा निज कान्छी निरु प्रजापतिलाई नाता कायम मुद्दाले अंशियार बनाई निजले अंश पाउने तर सो नाता कायम मुद्दा विचाराधीन रहेकै अवस्थामा जन्मेका यी नमन महर्जन मानो छुट्टिएको मितिभन्दा पछि जन्मेको आधारले अंश नपाउने भनी व्याख्या गर्नु न्यायोचित हुदैन । हाल प्रचलित मुलुकी देवानी संहिता, २०७४ को दफा २०६ को उपदफा (२) बमोजिम गर्भमा रहेको सन्तानले पनि अंशहक प्राप्त गर्ने कानुनी व्यवस्था रहेको पनि देखिन्छ । अंश जस्तो जन्मसिद्ध रूपमा प्राप्त हुने हकबाट कुनै अंशियारलाई विमुख गराउन मिल्दैन ।

२९. साविक मुलुकी ऐन, अंशबण्डा महलको ११ नं. र हाल प्रचलित मुलुकी देवानी संहिता, २०७४ को दफा २१० को कानूनी व्यवस्था उद्धृत गर्दै भिन्न भएपछि अर्को विवाह गरी आएको निरु महर्जन र निजको तर्फबाट जन्मेको छोरा नमन महर्जनले निजहरूको पति एवं बाबुबाट मात्र अंश पाउने भनी पुनरावेदक प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापतिको तर्फबाट जिकिर लिइएको छ । सो सम्बन्धमा उक्त कानूनी व्यवस्था हेर्दा साविक मुलुकी ऐन, अंशबण्डा महलको ११ नं. ले “अंश लिई बेग्लै भएपछि आफ्नो र कोही स्वास्नी छोराको अंशसमेत मिसाई संग राखेको रहेछ भने पछि अरू स्वास्नी ल्यायो वा छोरा छोरी जन्मे भने संग बसेकाहरूको अंश जिउनी जम्मा गरी संग बसेका र पछि ल्याए जन्मेका स्वास्नी छोरालाई ऐनबमोजिम अंश गरी दिनुपर्छ । आफ्नो अंश लिई बेग्लै भएपछि अर्को स्वास्नी ल्यायो वा छोरा छोरी जन्मे भने पछि ल्याए जन्मेकोले लोग्ने वा बाबुको अंश जिउनी सबै खान पाउँछन् । पछि ल्याए जन्मेकाले अघि अंश लिई पर सरेकोसंग अंशमा दैया गर्न पाउँदैन” भनी व्यवस्था गरेको छ ।

३०. त्यस्तै, मुलुकी देवानी संहिता, २०७४ को दफा २१० मा पछिल्लो पत्नी वा सन्तानले पति वा बाबुको भागबाट अंश पाउने भन्ने शिर्षक अन्तर्गत उपदफा (१) मा “कुनै व्यक्तिले पत्नी, छोरा छोरीसँग अंशबण्डा गरी भिन्न भएपछि वा त्यसरी भिन्न भएकोसँग आफ्नो अंश मिलाई सँगै बसेको अवस्थामा अर्को विवाह गरेमा वा त्यसरी विवाह गरेकी पत्नीबाट छोरा छोरी जन्मिएमा त्यस्ता पत्नी वा छोरा, छोरीले पति वा बाबुको अंश भागबाट मात्र अंश पाउनेछन्” भन्ने व्यवस्था गरिएको छ । सोही दफाको उपदफा (२) मा “यस परिच्छेदमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि पत्नी जीवित हुने कुनै व्यक्तिले अंश नहुँदै अर्को

विवाह गरेमा अन्य अंशियारको अंश भाग छुट्याई लिन पाउने अंश भागबाट त्यसरी विवाह गर्ने महिलालाई अंश दिनु पर्नेछ” भन्ने व्यवस्था रहेको छ ।

३१. उपरोक्त कानूनी व्यवस्थाबमोजिम अंश लिई बेग्लै भएपछि अर्को विवाह गरेको खण्डमा यसरी कान्छी भई आउने श्रीमती र निज तर्फबाट जायजन्म हुने सन्तानले पति वा बाबुबाट मात्र अंश पाउन सक्छन् । त्यसरी पछि ल्याए जन्मेकाले यस अघि नै अंश लिनुदिनु गरी छुट्टिभिन्न भइसकेका व्यक्तिहरूसँग अंशमा दावी गर्न पाउँदैन । सो कानूनी व्यवस्थाको रोहमा प्रस्तुत मुद्दाको तथ्य हेर्दा प्रस्तुत सम्बन्ध विच्छेद मुद्दाको फिराद दायर हुनु अघि नै यी वादी महेश महर्जन र कान्छी श्रीमती निरु प्रजापतिबीच विवाह भैसकेको अवस्था छ । साथै निजहरूबीच नाता कायम मुद्दा चलिरहेकै अवस्थामा छोरा नमन महर्जनको जन्म भै अंशियार थप भएको स्थिति छ । यसरी यी वादी महेश महर्जन र प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापतिबीच सम्बन्ध विच्छेद नहुँदै र अंशबण्डा भई अंश लिनेदिने गरी बेग्लै नहुँदै अंशियारको रूपमा कान्छी श्रीमती निरु प्रजापति र छोरा नमन महर्जन अंशियारको रूपमा थपिएको अवस्थामा प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापतिको जिकिरबमोजिम उपर्युक्त कानूनी व्यवस्था आकर्षित हुने भएन ।

३२. ऋण सम्बन्धमा हेर्दा घर व्यवहार चलाउनका लागि लिएको ऋण प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापतिले समेत व्यहोर्नु पर्ने भन्ने पुनरावेदक वादी महेश महर्जनको पुनरावेदन जिकिर रहेको छ । वादी रविन्द्र कुमार अमात्य र प्रतिवादी महेश महर्जन भई काठमाडौँ जिल्ला अदालतमा सम्बत् २०६७ सालको दे.नं. ०५०४८ को कपाली तमसुक बमोजिमको रुपैयाँ दिलाई भराई पाउँ भन्ने मुद्दा चलेको उक्त फैसला सहितको मिसिलबाट देखिन्छ । सो मुद्दामा मिति २०६८।७।२९ मा फैसला हुँदा वादी दावीबमोजिम साँवा रु.३५ लाख र कानून बमोजिमको व्याजसमेत वादीलाई प्रतिवादीबाट दिलाई भराई पाउने ठहर्छ भनी फैसला भएको रहेछ । यी वादी महेश महर्जनसँग प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापतिको सम्बन्ध विग्रिएको कारण निज निरु महर्जन प्रजापति मिति २०६२।२।१६ देखि माइत गई बसेको तथ्य स्वयं वादी महेश महर्जनले खुलाएका छन् । त्यसपछि यी वादी महेश महर्जनले मिति २०६४।१।२ मा रविन्द्रकुमार अमात्यबाट उक्त दावीको ऋण लिएको भन्ने देखिन्छ । यसरी यी वादी प्रतिवादीबीच सम्बन्ध विग्रिएको अवस्थामा सो ऋण निजको लागि समेत खर्च भएको भन्ने कुरा स्वभाविक हुँदैन । साथै त्यत्ति रकमको उक्त ऋण यी वादीले के प्रयोजनमा उपयोग गरे भन्ने तथ्य स्पष्ट रूपमा निज वादीले खुलाउन सकेका छैनन् । यसबाट उक्त ऋण प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापतिले व्यहोर्नु पर्ने प्रकृतिको देखिएन ।

३३. अतः उपरोक्त विवेचित आधार प्रमाणहरूबाट पेश भएका तायदातीमा उल्लेखित सम्पत्तिहरूबाट ४ भागको १ भाग अंश निरु महर्जन प्रजापतिले पाउने ठहर गरेको तत्कालीन पुनरावेदन अदालत पाटनको फैसला सो हदसम्म नमिलेकोले केही उल्टी भई वादी महेश महर्जन -१, निजको जेठी श्रीमती प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापति-१ र निज तर्फबाट जन्मेका छोरा मंजिल महर्जन प्रजापति -१ र वादीको कान्छी श्रीमती निरु प्रजापति -१, निज तर्फबाट जन्मेका छोरा नमन प्रजापति -१ समेत गरी ५ अंशियार रहेको देखिंदा प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापतिले तायदातीमा उल्लेखित सम्पत्तिहरूबाट ५ खण्डको १ खण्ड अंश छुट्याई लिन पाउने र वादी महेश महर्जनले रविन्द्रकुमार अमात्यसंग लिएको ऋण रकम प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापतिले तिर्न नपर्ने भई सो ऋण रकम वण्डा नहुने ठहर्छ । अरु तपसिलबमोजिम गर्नु ।

तपसिल खण्ड

माथि ठहर खण्डमा लेखिएबमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनको फैसला केही उल्टी भई ५ खण्डको १ खण्ड अंश प्रतिवादी निरु महर्जन प्रजापतिले वादी महेश महर्जनबाट छुट्याई लिन पाउने ठहरेकोले तायदाती फाँटवारीमा देखाइएको सम्पत्तिको ५ खण्डको १ खण्ड निज प्रतिवादीलाई कानूनबमोजिम वण्डा छुट्याइदिनु भनी शुरु काठमाडौं जिल्ला अदालतमा लेखी पठाउनु ----- १

प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु ----- २

न्यायाधीश

म उक्त रायमा सहमत छु ।

न्यायाधीश

फैसला तयार गर्ने:- शा.अ. कल्याण खड्का

कम्प्युटर टाईप गर्ने: देबिमाया खतिवडा

इति सम्बत् २०७६ साल माघ महिना २ गते रोज ५ शुभम् ।